

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-04-28
Besvaras senast
2021-05-20

Till statsrådet Anna Hallberg (S)

2020/21:688 Exportkrediter till affärer med Belarus

Tisdagen den 27 april rapporterade TV4:s *Kalla fakta* att den svenska myndigheten Exportkreditnämnden, EKN, beviljat lånegarantier för investeringar i ett statligt ägt gaskraftverk i Belarus. Den första garantin beslutades i september 2020 bara några veckor efter presidentvalet i Belarus, som av omvärlden fördömts efter omfattande valfusk och som utlöste de stora demonstrationer för demokrati som pågått i landet sedan dess.

Situationen i Belarus är mycket välkänd, och det går inte att skylla på att en inte kände till läget i landet då krediterna beviljades. President Aleksandr Lukasjenko har styrt landet med järnhand sedan 1994. Landet har i många år varit en totalitär regim som inte respekterar mänskliga rättigheter och som aktivt förtrycker oppositionen i landet. Den har systematiskt och i årtal begått allvarliga övergrepp mot sina egna medborgare.

I UD:s rapport från 2017 om MR i Belarus kan en läsa att ”Vitryssland fortsätter att uppvisa allvarliga brister gällande respekten för de mänskliga rättigheterna och demokrati, bland annat vad gäller föreningsfrihet, yttrandefrihet, vallagstiftning och valgenomförande, rättsstatens principer, situationen för frihetsberövade, fackliga rättigheter samt kvinnors och hbtq-personers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.”

Den andra garantin erbjöds i januari i år, och det totala värdet av lånegarantierna uppgår till 1,9 miljarder svenska kronor. EU har skärpt och utökat sanktionerna mot Belarus sedan valet som en reaktion mot de allvarliga brott mot mänskliga rättigheter som pågår i landet och som även omfattar diktatorn Lukasjenko.

Alltsedan det riggade presidentvalet i Belarus har tusentals fredliga demonstranter gått man ur huse för att kräva rättvisa och att de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna respekteras. Lukasjenkos svar har varit brutalt och regimens våld dödligt. Tusentals av dessa demonstranter, journalister och oppositionella har frihetsberövats. Denna situation har alltså eskalerat och varit mycket uppmärksammas under tidsperioden mellan det första och det andra beslutet om att bevilja stöd från Sverige.

I *Kalla faktas* granskning uppger EKN:s generaldirektör att det inte är myndighetens uppgift att göra politiska bedömningar av berörda länder utan

hänvisar i stället detta till regeringen. Regeringen har sedan tidigare gjort en politisk bedömning som lett till att Sveriges bistånd till Belarus dragits in.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Anna Hallberg:

1. Delar statsrådet Exportkreditnämndens bedömning att det är regeringen snarare än myndigheten som ska göra politiska bedömningar på det handelspolitiska området och specifikt vad gäller exportkrediter?
2. Är det statsrådets och regeringens uppfattning att Sverige genom exportkrediter bör subventionera affärer med statligt ägda eller statsnära bolag i Belarus samtidigt som Sverige och EU har sanktioner mot landets regim?

.....

Joar Forssell (L)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander